

32001L0045

19.7.2001

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

L 195/46

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2001/45/ES

ze dne 27. června 2001,

kterou se mění směrnice Rady 89/655/EHS o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání pracovního zařízení zaměstnanci při práci (druhá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 137 odst. 2 této smlouvy,,

s ohledem na návrh Komise předložený po konzultaci s Poradním výborem pro bezpečnost, hygienu a ochranu zdraví při práci (1),

s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru (2),

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy (3),

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ustanovení čl. 137 odst. 2 Smlouvy stanoví, že Rada přijímá směrnice určující minimální požadavky na podporu zlepšování zejména pracovního prostředí a k zabezpečení vyšší úrovně ochrany bezpečnosti a zdraví pracovníků.
- (2) Podle uvedeného článku by tyto směrnice neměly ukládat žádná správní, finanční ani právní omezení bránící zakládání a rozvoji malých a středních podniků.
- (3) Zlepšení bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví zaměstnanců při práci je cíl, který nesmí být podřízen úvahám ryze ekonomické povahy.
- (4) Pro zaručení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců je nezbytné dodržování minimálních požadavků určených k zajištění vyšší úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví pro používání pracovního zařízení.
- (5) Předpisy přijaté na základě čl. 137 odst. 2 Smlouvy nebrání žádnému členskému státu, aby si zachoval nebo zavedl přísnější opatření na ochranu pracovních podmínek slučitelná se Smlouvou.

- (6) Práce ve výšce může vystavovat zaměstnance zvláště závažným rizikům pro jejich zdraví a bezpečnost, zejména rizikům pádů z výšky a dalším vážným pracovním úrazům, které tvoří velkou část všech úrazů, zejména smrtelných úrazů.
- (7) Osoby samostatně výdělečně činné a zaměstnavatelé, pokud sami provádějí pracovní činnost a osobně používají pracovní zařízení určené pro vykonávání dočasné práce ve výšce, mohou ohrožovat zdraví a bezpečnost zaměstnanců.
- (8) Směrnice Rady 92/57/EHS ze dne 24. června 1992 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví na dočasných nebo mobilních staveništích (osmá samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS) (4) ukládá těmto skupinám osob povinnost dodržovat mimo jiné článek 4 a přílohu I směrnice 89/655/EHS (5).
- (9) Každý zaměstnavatel, který zamýšlí provádět dočasnou práci ve výšce, musí zvolit zařízení poskytující odpovídající ochranu proti pádům z výšky.
- (10) Obvykle kolektivní ochranná opatření pro zabránění pádům poskytují lepší ochranu než osobní ochranná opatření. Výběr a použití zařízení vhodného pro každé konkrétní místo, aby předcházelo a vyloučilo nebezpečí, by měly být případně doprovázeny zvláštní přípravou a doplňkovým šetřením.
- (11) Žebříky, lešení a lana jsou zařízeními nejčastěji používanými při výkonu dočasné práce ve výšce, a bezpečnost a zdraví zaměstnanců vykonávajících tento druh práce proto závisí v podstatné míře na jejich správném použití. Způsob, kterým mohou zaměstnanci tato zařízení nejbezpečněji použít, proto musí být přesně stanoven. Z tohoto důvodu je požadováno odpovídající zvláštní školení zaměstnanců.
- (12) Tato směrnice je nejhodnějším prostředkem pro dosažení vytyčených cílů a nepřekračuje to, co je k jejich dosažení nezbytné.
- (13) Tato směrnice představuje konkrétní příspěvek k vytvoření sociálního rozměru vnitřního trhu.

(1) Úř. věst. C 247 E, 31.8.1999, s. 23 a Úř. věst. C 62 E, 27.2.2001, s. 113.

(2) Úř. věst. C 138, 18.5.1999, s. 30.

(3) Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 21. září 2000 (Úř. věst. C 146, 17.5.2001, s. 78), společný postoj Rady ze dne 23. března 2001 (Úř. věst. C 142, 15.5.2001, s. 16) a rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 14. června 2001.

(4) Úř. věst. L 245, 26.8.1992, s. 6.

(5) Úř. věst. L 393, 30.12.1989, s. 1.

(14) Členským státům by měla být dána příležitost využít přechodné období k přihlídnutí ke konkrétním problémům, kterým musí malé a střední podniky čelit,

2. Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

3. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Ve směrnici 89/655/EHS příloze II se doplňuje text obsažený v příloze této směrnice.

Článek 2

1. Členské státy přijmou a zveřejní právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 19. července 2004. Neprodleně o nich uvědomí Komisi

Pokud jde o provádění oddílu 4 přílohy, mají členské státy možnost využít nejvýše dvouletého přechodného období ode dne uvedeného v prvním pododstavci, aby vzaly v úvahu různé situace, které mohou vyplynout z praktického uplatňování této směrnice zejména malými a středními podniky.

Článek 3

Tato směrnice vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

Článek 4

Tato směrnice je určena členským státům.

V Lucemburku dne 27. června 2001.

Za Evropský parlament

předsedkyně

N. FONTAINE

Za Radu

předseda

A. BOURGEOIS

PŘÍLOHA

„4. Ustanovení o používání pracovního zařízení poskytnutého pro dočasnou práci ve výšce**4.1 Obecná ustanovení**

4.1.1 Pokud podle článku 6 směrnice 89/391/EHS a článku 3 této směrnice nemůže být dočasná práce ve výšce vykonávána bezpečně a za přiměřených ergonomických podmínek z vhodné plochy, musí být zvoleno pracovní zařízení nejvhodnější k zajištění a zachování bezpečných pracovních podmínek. Kolektivním ochranným opatřením musí být dána přednost před osobními ochrannými opatřeními. Rozměry pracovního zařízení musí odpovídat povaze práce, která má být vykonávána, a předpokládanému namáhání a umožňovat bezpečný průchod.

Nejvhodnější přístupová cesta k dočasným pracovním místům ve výšce musí být vybrána podle četnosti průchodů, zdolávané výšky a délky používání. Vybraná cesta musí v případě hrozícího nebezpečí umožňovat únik. Průchod v obou směrech mezi přístupovou cestou a plošinami, rampami nebo uličkami nesmí způsobovat žádná další nebezpečí pádu.

4.1.2 Žebříky mohou být používány jako pracovní místa pro práci ve výšce pouze za okolností, u nichž, jak se stanoví v bodě 4.1.1, není opodstatněné použití jiných, bezpečnějších pracovních zařízení kvůli nízkému stupni rizika buď kvůli krátkému trvání použití, nebo stávajícím místním skutečnostem, které zaměstnavatel nemůže měnit.

4.1.3 Lana jako přístupové cesty a prostředky pro umístování mohou být používány jen za podmínek, kdy podle posouzení rizika může být dotyčná práce vykonávána bezpečně a kdy není opodstatněné použití jiných, bezpečnějších pracovních zařízení.

S přihlédnutím k posouzení rizika a v závislosti zejména na délce práce a ergonomických omezeních musí být vhodným příslušenstvím zajištěno sezení.

4.1.4 V závislosti na druhu pracovního zařízení zvoleného na základě výše uvedeného musí být stanovena vhodná opatření pro minimalizaci nebezpečí pro zaměstnance příznačných pro tento druh zařízení. Je-li to nezbytné, musí být učiněna opatření pro instalaci ochranných prostředků zabraňujících pádu. Ty musí být vhodně uskupeny a dostatečně silné, aby zabránily pádům nebo zastavily pády z výšky a pokud možno zamezily zranění zaměstnanců. Kolektivní ochranné prostředky zabraňující pádu mohou být přerušeny pouze v místě vstupu ze žebříku nebo schodiště.

4.1.5 Pokud výkon určité práce vyžaduje, aby byl kolektivní ochranný prostředek zabraňující pádům dočasně odstraněn, musí být přijata účinná náhradní bezpečnostní opatření. Práce nesmí být vykonávána, dokud nejsou opatření přijata. Jakmile je určitá práce dokončena, ať již definitivně nebo dočasně, kolektivní ochranný prostředek proti pádům musí být znovu namontován.

4.1.6 Dočasná práce ve výšce může být vykonávána pouze tehdy, pokud počasí neohrožuje bezpečnost a zdraví pracovníků.

4.2 Zvláštní ustanovení o používání žebříků

4.2.1 Žebříky musí být postaveny tak, aby byla zajištěna jejich stabilita během použití. Přenosné žebříky musí stát na stabilním, pevném, dostatečně velkém, nepohyblivém základě tak, aby přičle zůstaly vodorovné. Zavěšené žebříky musí být připevněny bezpečným způsobem a kromě provazových žebříků tak, aby nemohly být přemístěny a aby se zabránilo houpání.

4.2.2 Nohy přenosných žebříků musí být zajištěny proti uklouznutí během použití zajištěním štěrín na jejich horních nebo dolních koncích nebo v jejich blízkosti prostřednictvím jakéhokoli protiskluzového zařízení nebo jakýmkoli jiným obdobně účinným opatřením. Pokud nebyla učiněna jiná opatření zajišťující pevné uchopení, musí být žebříky používáné pro výstup dostatečně dlouhé, aby vyčnívaly přiměřeně nad přístupovou plošinu. Žebříky sestavené z více dílů a výsuvné žebříky musí být používány tak, aby byly jednotlivé části zajištěny před vzájemným pohybem vůči ostatním částem. Pohyblivé žebříky musí být zajištěny před pohybem dříve, než se na ně vstoupí.

4.2.3 Žebříky musí být používány takovým způsobem, aby bylo zaměstnanci kdykoli dostupné bezpečné uchopení a bezpečná opora. Zejména má-li být po žebříku v ruce vynášena zátěž, nesmí to znemožňovat bezpečné uchopení.

4.3 Zvláštní ustanovení o používání lešení

4.3.1 Pokud není dostupný záznam o výpočtech pro vybraná lešení nebo se záznam netýká zamýšleného strukturálního uspořádání, musí být provedeny výpočty pevnosti a stability, ledaže je lešení sestaveno v souladu s obecně uznávanými normami na provedení.

- 4.3.2 V závislosti na složitosti vybraného lešení musí plán jeho sestavení, použití a rozebrání vypracovat způsobilá osoba. Lze tak učinit formou obecného plánu doplněného body týkajícími se zvláštních součástí dotyčného lešení.
- 4.3.3 Nosné prvky lešení musí být zajištěny před klouzáním buď připevněním k nosnému povrchu, opatřením protiskluzového zařízení, nebo jakýmkoli jiným stejně účinným způsobem, a plocha nesoucí zátěž musí mít dostatečnou nosnost. Musí být zajištěno, aby lešení bylo stabilní. Lešení na kolečkách musí být vhodnými zařízeními zajištěno před náhodným pohybem během práce ve výšce.
- 4.3.4 Rozměry, tvar a uspořádání plošin lešení musí odpovídat druhu vykonávané práce a neseným zátěžím a musí umožňovat bezpečnou práci a průchod. Plošiny lešení musí být uspořádány takovým způsobem, aby se jejich součásti při běžném používání nemohly hýbat. Mezi částmi plošiny a svislými kolektivními ochrannými zařízeními, které brání pádům, nesmějí být nebezpečné mezery.
- 4.3.5 Pokud části lešení nejsou připraveny k použití, například během sestavování, rozebírání nebo přestavování, musí být označeny obecnými varovnými značkami v souladu s vnitrostátními právními předpisy, které provádějí směrnici 92/58/EHS, a vhodně ohraničeny fyzickými prostředky bránícími přístupem do nebezpečného prostoru.
- 4.3.6 Lešení může být sestavováno, rozebíráno nebo významně přestavováno pouze pod dohledem oprávněné osoby a pouze zaměstnanci, kteří prošli vhodným a zvláštním školením v dotyčných činnostech, s ohledem na specifická rizika v souladu s článkem 7, zejména pokud jde o:
- porozumění plánu pro sestavování, rozebírání nebo přestavbu dotyčného lešení,
 - bezpečnost během sestavování, rozebírání nebo přestavby dotyčného lešení,
 - opatření bránící nebezpečí pádu osob nebo předmětů,
 - bezpečnostní opatření v případě změny počasí, která by mohla nepříznivě ovlivnit bezpečnost dotyčného lešení,
 - přípustnou zátěž,
 - jakákoli další rizika, která mohou zahrnovat výše uvedené operace při sestavování, rozebírání nebo přestavbě.

Dohlížející osoba a dotyční pracovníci musí mít k dispozici plán sestavování a demontáže uvedený v 4.3.2, včetně všech pokynů, které obsahuje.

4.4 Zvláštní ustanovení o používání lan jako přístupových cest a prostředků pro umístování

Používání lan jako přístupových cest a prostředků pro umístování musí splňovat tyto podmínky:

- systém musí zahrnovat nejméně dvě odděleně připevněná lana, jedno jako prostředek pro výstup, sestup a oporu (pracovní lano) a další jako zabezpečení (bezpečnostní lano);
- zaměstnanci musí být vybaveni vhodnými úvazky, musí je používat a musí jimi být připojeni k bezpečnostnímu lanu;
- pracovní lano musí být opatřeno bezpečným prostředkem pro výstup a sestup a musí mít samojistící systém zamezující pádu v případech, kdy uživatel ztratí kontrolu nad svými pohyby. Bezpečnostní lano musí být opatřeno pohyblivým systémem pro předcházení pádům, který následuje pohyby zaměstnance;
- nářadí a jiné vybavení používané zaměstnancem musí být připevněno k úvazku zaměstnance nebo k sedadlu nebo jiným vhodným způsobem;
- práce musí být řádně plánována a musí na ni být řádně dohlíženo, aby zaměstnanec mohl být v nebezpečí ihned zachráněn;
- v souladu s článkem 7 musí uvedení zaměstnanci obdržet vhodné školení odpovídající očekávaným činnostem, zejména o záchranných postupech.

Za výjimečných okolností, pokud by s ohledem na posouzení rizik použití druhého lana činilo práci nebezpečnější, může být dovoleno použití jednoho lana za předpokladu, že byla přijata vhodná opatření pro zajištění bezpečnosti v souladu s vnitrostátními právními předpisy a/nebo zvyklostmi.“